

Veřejné zakázky: nízký počet účastníků a neprůhlednost

Author: SF / pb | Published: 21.10.2011

Případná korupce a předražení některých veřejných zakázek jsou podle odborníků vyvolávány především chybným procesem jejich zadávání. Systémové nedostatky by podle závěrů nedávné konference IVD na toto téma měla vyřešit novela zákona o veřejných zakázkách z dílny expertní skupiny Ministerstva pro místní rozvoj, kterou v současné době ve druhém čtení projednává Poslanecká sněmovna.

Mezi hlavní problémy výběrových řízení patří zejména jejich netransparentnost a malé množství účastníků v jednotlivých tendrech. Podle Jana Pavla, poradce premiéra a člena NERVu, prošlo v roce 2009 pouze 45 % trhu veřejných zakázek přes otevřená zadávací řízení. Značná část prostředků se ukrývala v tzv. zakázkách malého rozsahu, které nejsou zveřejňovány na internetu a které nepodléhají kontrole ÚOHS. Tomu napomáhá zejména vysoký cenový limit, který je třetím nejvyšším v EU.

Dalším zásadním problémem současné praxe zadávání veřejných zakázek je nízká míra konkurence. V České republice se průměrně přihlásí do výběrového řízení tři firmy, což nás řadí na chvost žebříčku zemí Evropské unie. Navíc jedna pětina z nich je realizována na základě jediné nabídky. Malé množství zájemců o tendry je problémem všech postkomunistických zemí. „Při neadekvátní účasti se snižuje šance na to, že zadavatel vybere odpovídající firmu. Navíc existuje riziko, že se uchazeči mezi sebou domluví o rozdělení zakázek a tím podporují korupční prostředí,“ říká Jan Pavel. Podle jeho výpočtů se v otevřeném zadávacím řízení, kam se přihlásí velké množství uchazečů, povede snížit cenu zakázky až o 10 % oproti původnímu předpokladu.

Tvůrci novely zákona o veřejných zakázkách, mezi něž patří mimo jiné i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, členové vlády a advokátní kancelář Weinhold Legal, očekávají změnu zadávání veřejných zakázek tak, aby se omezila korupční rizika. Snaží se například vytvořit větší konkurenční prostředí. „Požadujeme, aby všechna nabídková řízení, do kterých se přihlásí méně než tři zájemci, byla zrušena. Zadavatel by pak musel upravit parametry tak, aby se soutěže mohlo zúčastnit více subjektů,“ představil návrhy expertní skupiny Martin Lukáš ze společnosti Weinhold Legal.

Autoři novely také doporučují využívat kritérium nejnížší cenové nabídky. Dnes se v tendrech přikládá velká váha kvalitě, pod kterou se skrývají například i sankce za nedodržení termínu. Kvalita by ale měla být napříště součástí zadávací dokumentace a měla by být přesně definována. Tím pádem by se ve výběrovém řízení sešly pouze ty nabídky, které danou míru kvality splňují.

Časopis Stavební fórum na toto téma připravuje diskusní setkání „Veřejné zakázky a diskriminační výběrová řízení“, které se bude konat ve čtvrtek 3.11.2011. Více informací o programu a on-line přihlašovací formulář naleznete na [webu diskusí](#).

21.10.2011 13:07, SF / pb